

LESNICKO -
DŘEVAŘSKÁ
KOMORA ČR

Příručka pro prodejce a distributory zvěřiny v ČR

Souhrn informací o prodeji a možné distribuci zvěřiny jednotlivými subjekty včetně platné legislativy, dostupných statistických údajích o produkci, exportu, importu a obchodovaných objemech zvěřiny.

Zpracoval a sestavil řešitelský tým projektu „Zvěřina – koordinační a servisní centrum“. Tato elektronická verze je pravidelně aktualizována a je volně ke stažení na webu Lesnicko-dřevařské komory ČR - <https://www.ldkomora.cz/projekty/zverina>.

Obsah

1. část

Produkce zvěřiny v České republice	str. 3
Přetlak zvěřiny – společný problém i v sousedních státech	str. 5
Jak dostat více zvěřiny ke spotřebiteli – příklady ze zahraničí	str. 6
Export a import zvěřiny do České republiky	str. 7

2. část

Souhrn platné legislativy a postupů při prodeji a odbytu zvěřiny	str. 13
Výčet všeobecných podmínek pro tzv. malém množství	str. 15
Návodný popis možností při prodeji malého množství zvěřiny	str. 16
Zvěřina stručně z pohledu veterinárního dozoru	str. 21

3. část

Závěr	str. 23
-------------	---------

Produkce zvěřiny v České republice

Z hlediska posouzení problematiky odbytu zvěřiny je důležité zhodnotit její produkci, a to nejen v České republice, ale minimálně i v sousedních státech, neboť zvěřina je standardní komoditou obchodovanou jak na tuzemském trhu, tak mezinárodně.

Produkce zvěřiny je přímo úměrná stavům zvěře, resp. jejím úlovkům. Pakliže úlovky vybraných hlavních druhů spárkaté zvěře v posledních letech nejen v České republice, ale i ve všech sousedních státech významně narůstají (průběžně - jelen evropský, daněk evropský, v ČR také sika japonský, a s občasným zakolísáním po rekordních letech - prase divoké), nebo se udržují na trvale vysokých hodnotách (srnec obecný), současně se zvyšují objemy vyprodukované zvěřiny a její producenti se snaží o jejich zobchodování. Přetlak na trhu vyvolaný růstem objemu zvěřiny, která je k dispozici, na jedné straně a nízký zájem o ni ze strany konečných spotřebitelů na straně druhé, mají vliv na její výkupní ceny, a to se všemi dopady.

Tabulka č. 1: Porovnání vývoje orientačních výkupních cen vybraných druhů zvěřiny v letech 2003-2021

Zvěřina	Orientační výkupní cena Kč/kg	
	2003	2021
Jelení, daňčí	40-70	25-45
Daňčí	40-50	20-30
Srnčí	80-100	35-80
Černá	30-40	15-30

Zdroje: rok 2003 – Svět myslivosti č. 5/2003

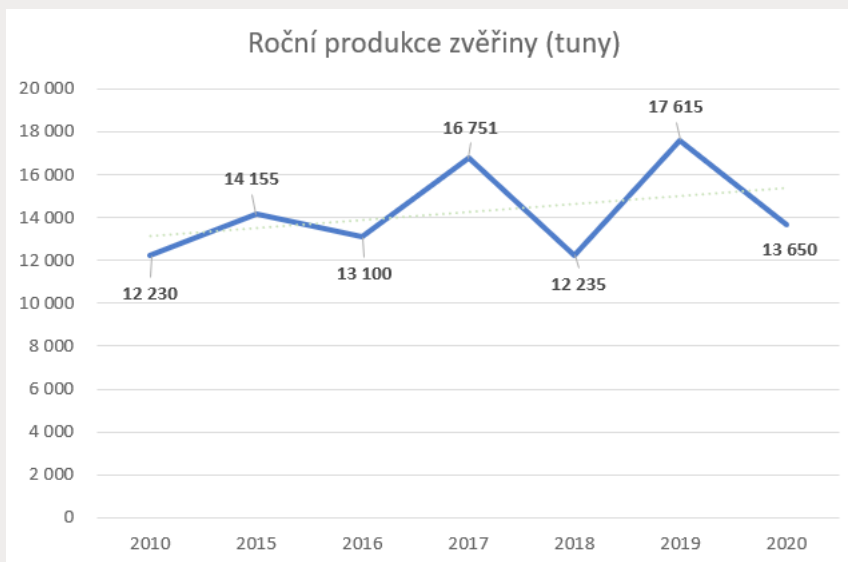
rok 2021 – průzkum Světa myslivosti (výkupní cena závisí na kombinaci hmotnosti a poškození střelou)

Z hlediska produkce zvěřiny podle druhů zvěře vede v České republice po roce 2010 jednoznačně zvěřina prasete divokého, jehož úlovky jsou nejvyšší a s občasnými zakolísáními (po roce s rekordním úlovkem následuje v dalším roce propad a po něm opět nárůst) rostou. Rekordního úlovku bylo dosaženo v mysliveckém roce 2019/2020, kdy objem vyprodukované zvěřiny podle České statistického úřadu (ČSÚ) téměř dosáhl 12 000 tun. Na druhém místě se drží jelen evropský (trend – růst objemu), na třetím srnec obecný (stabilní úlovky a objem), na čtvrtém daněk evropský (trend – prudký růst objemu). ČSÚ zatím nezařadil do svých přehledů siku japonského, což doporučujeme změnit, neboť jeho stavy a úlovky neustále stoupají a s objemy zvěřiny se do budoucna bude muset rovněž počítat.

Produkce zvěřiny drobné pernaté zvěře (bažanti, kachna divoká) je zásadním způsobem ovlivňována úlovky zvěře z umělých intenzivních odchovů. V roce 2020 kvůli omezením pro pořádání společných lovů a přeshraniční loveckou turistiku objemy významně poklesly. Produkce zaječí zvěřiny se dá označit za nepodstatnou.

Tabulka č. 2, graf č. 1: Produkce zvěřiny v ČR v letech 2010-2020

Zvěř	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Hmotnost zvěřiny (t)			Game weight (tonnes)			
Jelení	1 635,8	1 798,4	1 961,4	2 090,9	2 121,5	2 176,3	2 238,2
Daňčí	423,5	569,0	612,1	692,1	714,0	869,3	929,5
Mufloní	227,1	237,4	237,7	235,0	238,3	252,6	264,5
Smčci	1 802,6	1 497,4	1 512,5	1 551,8	1 533,4	1 545,3	1 583,6
Černá	7 209,2	9 274,8	8 007,0	11 459,1	6 891,2	11 990,9	8 040,6
Zajíci	187,4	108,5	98,4	80,2	86,8	130,7	96,6
Kachny ¹⁾	217,8	204,2	199,6	190,8	190,7	194,4	165,6
Bažanti	526,5	465,3	471,5	451,5	458,8	455,7	331,4
	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuny celkem	12 230	14 155	13 100	16 751	12 235	17 615	13 650
							-3 965
Meziroční pokles o téměř 4000 tun							
Meziroční pokles podílu prasat na 59% z 68%							
Celý meziroční pokles jde na vrub pouze praseti							

Přetlak zvěřiny – společný problém i sousedních zemích

Jak již bylo uvedeno, stejná situace ve vývoji početních stavů hlavních druhů spárkaté zvěře jako v České republice je ve všech státech sousedících. Dobře ji ilustruje tabulka obsahující údaje o úlovcích jelena evropského, srnce obecného, daňka evropského a prasete divokého v letech 1995–2019 v Německu, Polsku, Rakousku, na Slovensku a v České republice. Společným jmenovatelem je trend nárůstu úlovků, který je nejmarkantnější u prasete divokého, ale neméně významný u jelena evropského a daňka evropského, jejichž úlovky v uvedeném období násobně rostly.

**Tabulka č. 3: Vývoj úlovků hlavních druhů spárkaté zvěře
ve vybraných střeoevropských státech v letech 1995–2019**

	jelen evropský		srnec obecný		daňek evropský		prase divoké	
	úlovek 1995	úlovek 2019	úlovek 1995	úlovek 2019	úlovek 1995	úlovek 2019	úlovek 1995	úlovek 2019*
Německo	52 813	76 897	1 016 200	1 226 169	35 314	65 427	253 788	882 231
Polsko	35 400	83 200*	129 800	200 000*	4700	6600*	61 300	242 200*
Rakousko	35 402	57 524	230 895	278 312	0	1034	11 451	47 251
Slovensko	12 909	45 320	14 792	25 689	974	16 597	10 376	74 947
ČR	16 873	29 863	101 353	105 665	6643	31 057	37 775	161 699
Celkem	153 397	292 804	1 493 040	1 835 835	47 632	120 715	374 690	1 408 328

*Polsko – údaj za rok 2018

Zdroje dat: oficiální myslivecká statistika uvedených států

Současně se zvyšujícími se úlovky samozřejmě narůstá objem vyprodukované zvěřiny.

Pokud se má z výše nastíněných důvodů zintenzivnit lov spárkaté zvěře, jedním ze základních předpokladů je dostatek motivovaných lovců, kteří se mu budou věnovat. Významným motivačním faktorem je pro řadu z nich i zvěřina. Vzhledem k tomu, že s narůstajícími stavy spárkaté zvěře se zvyšují lovecké příležitosti a současně objem vyprodukované zvěřiny, mohlo by se zdát, že motivovaných lovců se najde dostatek. Situace je však složitější a jako jiné významné faktory do ní vstupují úbytek myslivců v České republice, stárnutí myslivecké komunity, případně nemožnost části myslivců dostat se k praktickému výkonu myslivosti v honitbách.

Fakt, že klesá počet myslivců a myslivecká komunita stárne, je jednou z největších výzev české myslivosti v budoucích obdobích. Zatímco v roce 1995 činil podle oficiální myslivecké statistiky ministerstva zemědělství (MZe) skutečný počet osob (držitelů platných loveckých lístků) trvale vykonávajících v honitbě právo myslivosti 100 539 osob, v roce 2020 to bylo již jen 88 267. Reálně však bude myslivců ještě méně, neboť ve statistice MZe se může jedna osoba vyskytnout ve více honitbách.

Tabulka č. 4: Skutečný počet osob (držitelů platných loveckých lístků) trvale vykonávajících v honitbě právo myslivosti v České republice v letech 1995–2020

	1995	2000	2005	2010	2015	2020
Skutečný počet osob (držitelů platných loveckých lístků) trvale vykonávajících v honitbě právo myslivosti	100 539	96 317	94 717	93 974	92 014	88 267

Zdroj: Ministerstvo zemědělství

Stárnutí myslivecké komunity bylo označeno za velký problém i Českomoravskou mysliveckou jednotou již v prvních letech nového tisíciletí, kdy z interní analýzy věkové struktury vyšly velmi nepříznivé prognózy ve smyslu stárnutí členské základny a jejího úbytku. To se v následujících 20 letech potvrdilo. Roční počet absolventů mysliveckých kurzů nepřevyšuje počet myslivců, kteří z různých důvodů s myslivostí končí. Část absolventů mysliveckých kurzů se navíc nedostane do honiteb a po čase se myslivosti přestanou věnovat. Nůžky se rozevírají.

Jak dostat více zvěřiny ke koncovému spotřebiteli – zkušenosti ze zahraničí

Je zřejmé, že situace na trhu se zvěřinou ve všech středoevropských státech sousedících s Českou republikou je podobná: stavy hlavních druhů spárkaté zvěře stoupají, čímž narůstá

i produkce zvěřiny, kterou je zapotřebí zhodnotit. Z tohoto důvodu se hledají nové cesty, jak lépe a ve větším množství dostat zvěřinu ke přímo koncovému spotřebiteli.

Jednou z nich je přímý prodej zvěřiny. Pro jeho podporu vznikly v posledních letech internetové portály

a aplikace pro mobilní telefony. Projekty jsou vesměs podobné a jejich společným jmenovatelem je kombinace informací o zvěřině, možnostech jejího zakoupení (kontakty na prodejce) a kuchyňského zpracování. Primárním cílem je zvýšit objem prodané zvěřiny na domácích trzích, a to zejména fyzickým osobám.

Vybrané odkazy na zahraniční webové portály, zajišťující propagaci a prodej zvěřiny:

Německo

www.wild-auf-wild.de - projekt financovaný a provozovaný Německým mysliveckým svazem

www.wild-vertrauen.de - soukromý projekt

Polsko

www.pzlow.pl/dziczyna/ - projekt financovaný a provozovaný Polským mysliveckým svazem

Rakousko

www.wild-oesterreich.at - projekt financovaný a provozovaný Centrálou mysliveckých svazů spolkových zemí Rakouska

Slovensko

www.predajdiviny.sk - projekt financovaný a provozovaný Slovenským mysliveckým svazem

Platformy současně slouží jako nástroj k propagaci myslivosti a k její obhajobě před laickou veřejností (myslivost jako udržitelná forma hospodaření s obnovitelnými přírodními zdroji – ne trofejový lov, ne zabíjení pro zábavu...).

Na stejných principech spustila **Českomoravská myslivecká jednota** svůj projekt www.prozverinu.cz, který umožňuje zájemcům o tuto komoditu získat kontakty přímo na uživatele honiteb v jednotlivých krajích, kteří nabízejí zvěřinu ze svých honiteb (převážně celé kusy v kůži).

Export a import zvěřiny do České republiky

Kvůli objektivnímu posouzení situace na trhu se zvěřinou v České republice, resp. odbytových možností zvěřiny z tuzemských honiteb, je zapotřebí věnovat pozornost vývozu zvěřiny z České republiky, ale též jejímu dovozu. K tomu lze využít data Českého statistického úřadu (ČSÚ) a Státní veterinární správy České republiky (SVS).

1. Vývoj exportu a importu zvěřiny do ČR v letech 2008-2020

V datech ČSÚ lze dosledovat komoditu 02089030 Maso a jedlé droby zvěřiny, čerstvé, chlazené nebo zmrazené (kromě masa králíků, zajíců a prasat) a hodnotit její export a import v letech 2008-2020. V rámci hodnocené komodity nelze rozlišit druhy zvěřiny (srnčí, jelení, daňčí, bažantí...). Není též jisté, zda komodita zahrnuje i maso z farmově chované zvěře.

Zvěřina z černé zvěře, jejíž produkce tvoří zásadní objem z celkové produkce zvěřiny spárkaté zvěře, je v datech ČSÚ obtížně dosledovatelná, neboť ji lze potenciálně hledat v jiných komoditách:

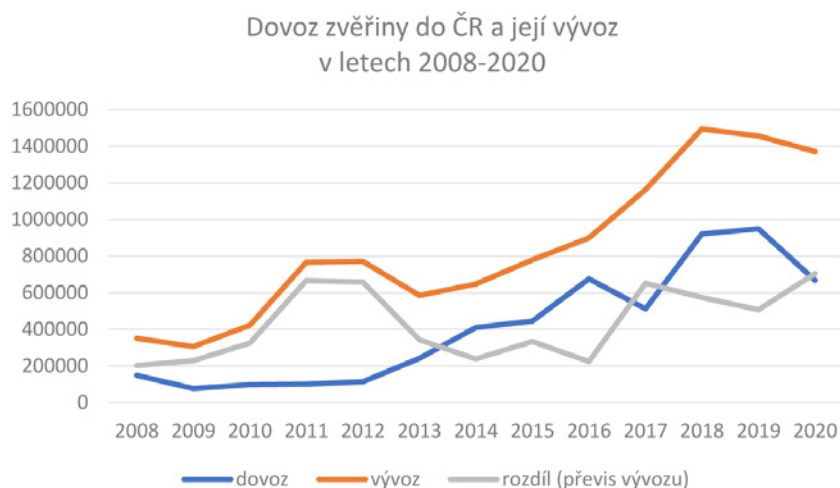
- 02031190 Vepřové maso (kromě masa prasat domácích), čerstvé nebo chlazené, v celku a půlené
- 02031290 Vepřové kýty, plece a kusy z nich, čerstvé nebo chlazené, nevykostěné, ne: z domácích prasat
- 02031990 Vepřové maso, čerstvé nebo chlazené (kromě masa v celku a půleného, kýty, plece a kusů z nich a nevykostěného masa); ne: z domácích prasat
- 02032190 Vepřové maso zmrazené, v celku a půlené, ne: z domácích prasat
- 02032290 Vepřové kýty, plece a kusy z nich, zmrazené, nevykostěné, ne: z domácích prasat
- 02032990 Vepřové maso, zmrazené (kromě v celku a půleného, kýt, plecí a kusů z nich, nevykostěného); ne: z domácích prasat
- 02081090 Maso a jedlé droby nedomácích králíků a zajíců, čerstvé, chlazené nebo zmrazené
- 16029031 Maso nebo droby ze zvěřiny nebo králíků, upravené nebo konzervované (kromě z divokých prasat, uzenek, salámů a pod. výrobků a homog. přípravků, jako dětská výživa nebo pro dietní účely, v obalech o hmot. ≤ 250 g, přípravků z jater a výtažků a šťáv z masa

Proto se zjištěné výsledky netýkají zvěřiny prasete divokého, zajíce polního a králíka divokého.

Souhrnné vyhodnocení:

Z dat byl sestaven graf č. 2/tab. č. 5 dokumentující vývoje celkového objemu dovážené a vyvážené zvěřiny (s výjimkou zvěřiny z prasete divokého, zajíce polního a králíka divokého) v uvedeném období.

Graf č. 2:

Tab. č. 5: Dovoz zvěřiny do ČR a její vývoz v letech 2008-2020

rok	dovoz (kg)	vývoz (kg)	rozdíl (převis vývozu, kg)
2008	148.848	350.702	201.854
2009	76.904	305.944	229.040
2010	97.619	422.427	324.808
2011	100.356	766.518	666.112
2012	113.312	771.413	658.101
2013	241.685	584.250	342.656
2014	409.339	647.664	238.325
2015	444.594	778.574	333.980
2016	675.169	899.084	223.915
2017	511.667	1.163.323	651.656
2018	920.414	1.493.653	573.239
2019	949.202	1.456.294	507.092
2020	667.406	1.371.640	704.234

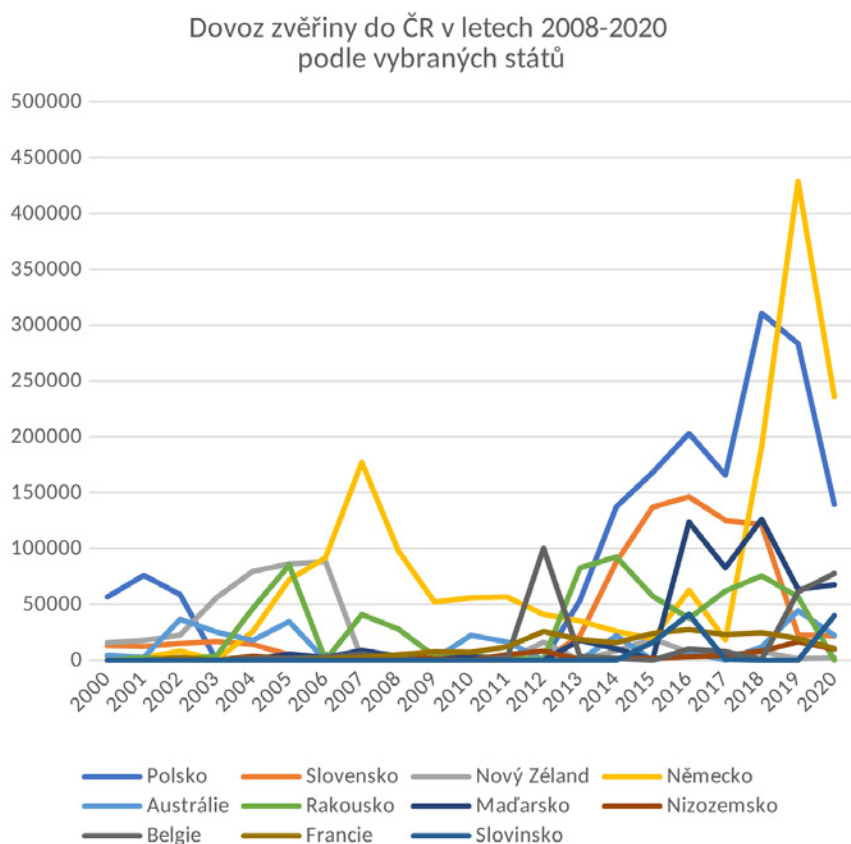
V letech 2008-2020 postupně narůstal (s občasnými zakolísáními) objem jak dovážených, tak vyvážených zvěřiny. Vyvezený objem byl vždy vyšší než dovezený, přičemž rozdíl mezi vývozem a dovozem kolísal mezi cca 200 tis. a 704 tis. tunami za rok. Zjednodušeně lze předpokládat, že rozdíl v převisu mezi dovozem a vývozem by bylo možné interpretovat jako vyvezenou zvěřinu domácího původu. Pro přesnější závěr by bylo zapotřebí vyhodnotit další faktory ovlivňující obchod. Pro potřeby našeho zjišťo-

vání však tato informace postačuje – je zřejmé, že import zvěřiny do České republiky je významný, takže **zvěřina ze zahraničí představuje významnou konkurenci pro zvěřinu z tuzemských honiteb, resp. pro její odbyt.**

2. Údaje o dovozu zvěřiny podle ČSÚ

Ve sledovaném období k nám byla dovážena zvěřina z Evropy, ale také ze zámoří – z Austrálie a Nového Zélandu. Objemy zvěřiny dovezené v průběhu let z jednotlivých států se v průběhu let měnily (graf č. 3, tab. č. 5).

Graf č. 3:

Tab. č. 5: Dovoz zvěřiny v kg do ČR v letech 2008-2020

	Polsko	Slovensko	lový Zélan	Německo	Austrálie	Rakousko	Maďarsko	lizozemsk	Belgie	Francie	Slovinsko
2000	56633	13064	15721	2062	4340	0	0	0	0	0	0
2001	75902	12267	17712	2218	2550	2099	0	0	0	0	0
2002	58848	15069	22546	8066	36603	0	0	0	0	2429	0
2003	0	16770	56021	267	25254	3806	0	0	0	0	0
2004	0	14266	79638	25756	17839	46353	683	3530	1431	29	0
2005	0	4725	86179	71963	34501	85201	5452	1030	1300	0	0
2006	5028	0	88288	91863	0	0	2442	187	2686	1129	0
2007	917	5475	879	177168	0	40883	8615	227	5624	2587	0
2008	2607	1606	0	98129	0	28008	3513	4524	1099	4949	0
2009	0	249	30	52202	849	3626	530	1072	0	7509	0
2010	0	12	5217	56014	22275	2905	2935	52	0	7034	0
2011	1763	2022	0	56629	16495	2232	0	4903	2202	12021	0
2012	0	5	16220	41010	0	617	0	8084	100356	25834	0
2013	53551	21873	19	35247	0	82667	17805	541	3370	18516	0
2014	137331	88001	8456	25903	21978	92428	10243	1528	1593	15809	0
2015	168015	137059	19112	19190	0	57351	485	1460	0	24037	15855
2016	203079	146280	6987	62689	7284	37526	123545	3154	10029	27406	41130
2017	165676	125295	2966	18120	0	61935	82783	4263	7662	22996	632
2018	310626	121219	7508	191315	11881	75501	126229	8041	702	24716	0
2019	283312	22745	1240	428694	44382	56689	63424	16424	61213	19460	0
2020	139 525	21663	2176	235767	22251	0	67605	9910	77594	10507	39965

V tabulce č. 5 jsou uvedeny státy s opakovaným vyšším objemem dovezené zvěřiny (nad 10 tun). Z dalších států byly dováženy buď menší objemy nebo byl dovoz nepravdělný, případně jednorázový.

V posledních letech se k nám dováží zvěřina především z Německa, Polska, Slovenska, Maďarska a Rakouska (s výjimkou zvěřiny z prasete divokého, zajíce polního a králíka divokého).

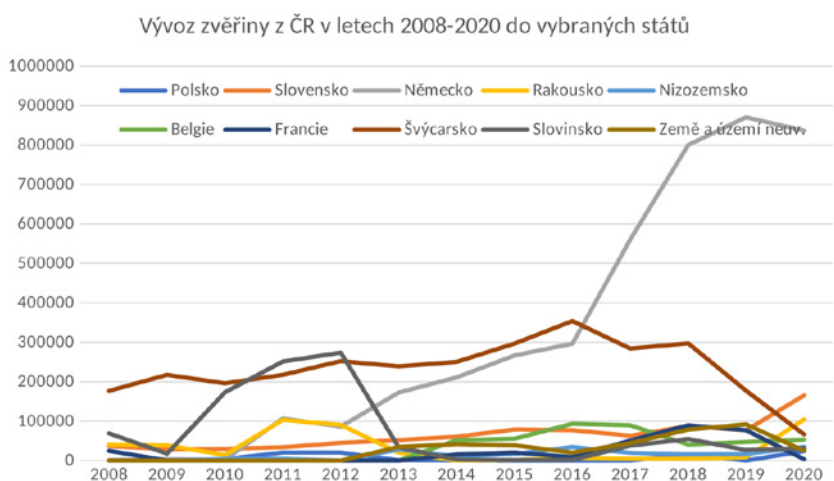

3. Údaje o vývozu zvěřiny podle ČSÚ

Ve sledovaném období byla zvěřina od obchodníků z České republiky vyvážena hlavně do států západní Evropy, především do Švýcarska a Německa, několik let též do Slovinska.

Objemy zvěřiny vyvezené v průběhu let do jednotlivých států se měnily (graf č. 4, tab. č. 6).

Graf č. 4:

Tab. č. 6: Vývoz zvěřiny v kg z ČR v letech 2008-2020

	Polsko	Slovensko	Německo	Rakousko	lizezemsko	Belgie	Francie	Švýcarsko	Slovinsko	Země a úz
2008	38	36538	1280	41027	105	0	24811	176499	68814	0
2009	0	29014	3579	38404	0	0	0	217234	17713	0
2010	3643	29787	2228	13997	3988	0	0	195767	173017	0
2011	20232	33580	106948	103160	4377	0	0	217354	251132	0
2012	20225	44956	86259	90471	0	0	0	252240	273732	0
2013	912	52240	172342	20348	28114	0	0	238823	34050	34499
2014	797	60482	210860	260	10454	51862	15509	250158	2512	41616
2015	0	78869	266543	1323	16801	55337	20569	296574	1257	38714
2016	0	77090	296439	6686	34385	93387	8771	353866	1945	20045
2017	0	62983	560874	4338	19463	89453	50841	283953	37858	4412
2018	15915	87773	800262	4685	16065	40504	89349	297386	54976	7863
2019	0	76801	870479	8424	16700	47054	77120	176988	26629	9194
2020	23 998	165166	836458	104188	34524	53399	3530	66423	31770	2504

V tab. č. 6 jsou uvedeny státy, do nichž byla opakovaně vyvezena zvěřina v objemu nad 10 tun. Do dalších států byly dováženy buď menší objemy nebo byl vývoz nepravidelný, případně jednorázový.

Souhrn platné legislativy a postupů při prodeji a odbytu zvěřiny

Výčet platných legislativních předpisů:

Myslivost:

- **Zákon č. 449/2001 Sb.**, zákon o myslivosti
- **Vyhláška č. 244/2002 Sb.**, Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádí některá ustanovení zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti
- **Vyhláška č. 245/2002 Sb.**, Vyhláška Ministerstva zemědělství o době lovu jednotlivých druhů zvěře a o bližších podmínkách provádění lovu
- **Vyhláška č. 491/2002 Sb.**, Vyhláška o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd
- **Vyhláška č. 7/2004 Sb.**, Vyhláška o posouzení podmínek pro bažantnice a o postupu, jakým bude vymezena část honitby jako bažantnice
- **Vyhláška č. 553/2004 Sb.**, Vyhláška o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě

Hygienické předpisy:

- **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004**, zejména v příloze II k tomuto nařízení a některé zmírňující požadavky z těchto parametrů jsou pak stanoveny ve **vyhlášce č. 128/2009 Sb.**, ve znění pozdějších úprav (poslední úprava byla provedena **vyhláškou č. 191/2013 Sb.**).
- Maloobchodní zařízení musí dále splňovat některé podmínky **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004**, které jsou vyjmenovány v § 14b **vyhlášky 191/2013 Sb. (novela vyhlášky 128/2009 Sb.)**.

Veterinární předpisy:

- **Zákon č. 166/1999 Sb.**, Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon)
- **Vyhláška č. 289/2007 Sb.**, Vyhláška o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství

V souvislosti s dopady pandemie na trh se zvěřinou došlo úpravě příslušné legislativy. Od 1. 5. 2020 platí novela vyhlášky č. 289/2007 Sb. (novela č. 181/2020 Sb.), která upravuje definici tzv. „malé množství“ zvěře.

Nová definice malého množství zvěře dle této novely (§ 12 odst. 5) zní: „Za malé množství zvěře, určené k prodeji nebo dodání podle odstavce 1 uživatelem honitby, se považuje nejvýše 4 000 kusů velké volně žijící zvěře a 100 000 kusů drobné volně žijící zvěře odlovených v jedné honitbě za rok.“

Odpadá tedy již tolik problematické týdenní a procentuální omezení. Pokud má uživatel honitby více honiteb, počítá se malé množství z každé honitby samostatně.

Veterinární zákon č. 166/1999 Sb. (novela č. 368/2019 Sb. platná od 15. 1. 2020) zmíněný odstavec 1 § 12 citované vyhlášky rozšiřuje v § 27b:

(1) Uživatel honitby může v malých množstvích těla ulovené volně žijící zvěře v kůži nebo peří

1. a) prodávat přímo spotřebiteli,
2. b) dodávat do místní maloobchodní prodejny s odpovídajícím sortimentem živočišných produktů, která se nachází na území České republiky a která zasobuje přímo spotřebitele,
3. c) dodávat do maloobchodního zařízení, které bylo krajskou veterinární správou registrováno jako zařízení určené pro zacházení se zvěřinou a které se nachází na území kraje, v němž byla zvěř ulovena, nebo krajů sousedních nebo
1. d) prodávat v tržnici nebo na tržišti, které se nacházejí na území České republiky, přímo spotřebiteli, jde-li o drobnou volně žijící zvěř.

(2) Těla ulovené volně žijící zvěře uvedená v odstavci 1 nesmí spotřebitel dále uvádět na trh nebo je uvádět na trh prostřednictvím zásilkového prodeje.“

Vyhláška 289/2007 Sb. navíc udává:

V těchto případech (viz. odst. 1) musí být ke zvěři prodejcem připojeno dobře viditelné a čitelné upozornění „Zvěř byla vyšetřena proškolenou osobou – určena po tepelné úpravě ke spotřebě v domácnosti spotřebitele“.

Tyto kusy uvedené v odst. 1 musí být (dle § 27b odst. 3 veterinárního zákona) vyšetřeny co nejdříve po ulovení, a to proškolenou osobou, kteřá je oprávněným účastníkem lovu, nebo uživatelem honitby, popřípadě jeho členem, jsou-li proškolenými osobami. Povinnost zajistit vyšetření proškolenou osobou má uživatel honitby.

Zda bude uživatel honitby používat rok kalendářní nebo myslivecký, je na jeho uvážení, ale další roky musí používat stále stejný druh roku.

Veškerá další ulovená volně žijící zvěř nad výše uvedené malé množství pak musí být buď dodána do schváleného a registrovaného zařízení pro nakládání se zvěřinou (zvěřinového závodu), kde projde veterinární kontrolou, nebo být spotřebována přímo uživatelem honitby nebo oprávněným účastníkem lovu (lovcem).

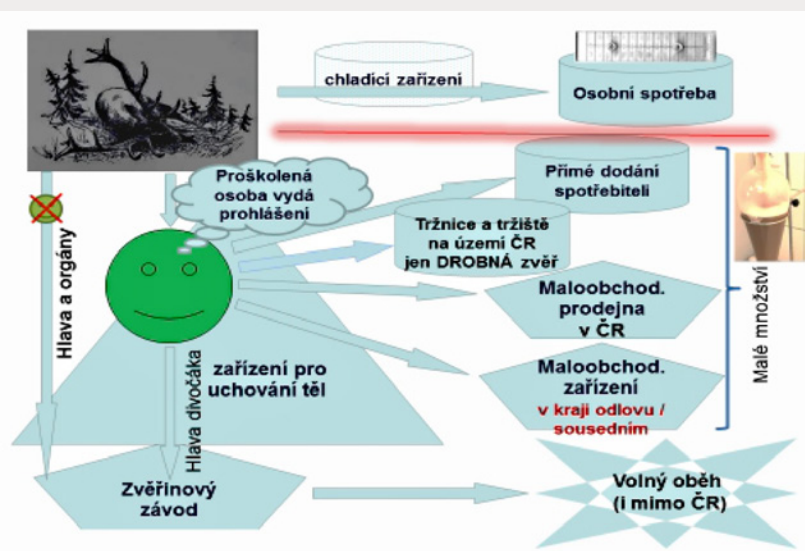
Níže naleznou uživatelé honiteb a oprávnění účastníci lovu souhrn všech potřebných, praktických a aktuálních informací o tom, jak mohou uplatnit ulovenou volně žijící zvěř a o povinnostech, které je nezbytné splnit.

Povinnosti ze zákona:

- Kus musí být provazen plombou (spárkatá zvěř) a lístkem o původu zvěře (dle zákona o myslivosti*). Na lístku musí být mimo jiné prohlášení proškolené osoby o vyhovujícím vyšetření kusu.
 - Kus musí být uchováván při teplotě od 0 °C do 7 °C nejdéle 7 dnů, nebo při teplotě od 0 °C do 1 °C po dobu nejdéle 15 dnů. Doba se počítá od data ulovení.
 - Kus v kůži nebo peří musí být skladován odděleně od zboží jiného druhu.
 - Velká volně žijící zvěř musí být vyvržena.
- * § 51 odst. 2 zákona o myslivosti č. 449/2001 Sb., v platném znění*

Ke každému kusu zvěře spárkaté musí přepravující osoba mít u sebe vyplněný lístek o původu zvěře, z něhož je patrné datum ulovení a honitba, v níž byl uloven, a číslo plomby. Lístek o původu zvěře je přepravující osoba povinna předat příjemci zvěře. Příjemce zvěře je povinen uschovávat lístek o původu zvěře a sejmutou plombu 1 měsíc ode dne převzetí, podnikatel obchodující se zvěřinou nebo zvěřinu spotřebovávající k pohostinské nebo jiné činnosti do 6 měsíců ode dne nabytí zvěře.

Obrázek znázorňující, kdy a kým musí být zvěřina prohlédnuta

Zdvoj: SVS ČR

Návodný popis možností při prodeji malého množství zvěřiny

A. Možnost – osobní spotřeba

Jsem lovec (účastník lovu) a chci zvěřinu konzumovat doma jen se svou rodinou. Nebo jsem uživatel honitby a chci zvěřinu prodat přímým účastníkům lovu nebo rozdat vlastním členům sdružení. Taková zvěřina nemusí být prohlédnuta ani veterinářem, ani proškolenou osobou. Stáhnou si ji doma sám a zpracovávám si ji sám. Zvěřinu konzumuji na své riziko. Pozor ale, pokud jde o prase divoké, musí být vždy vyšetřeno na svalovce – trichinelu (zajistit vyšetření je povinnost uživatele honitby). Toto je jediný případ, kdy vyšetření může být provedeno kompresní metodou nebo trávicí metodou bez akreditace (ale osobou, které krajská veterinární správa vydala povolení k provádění laboratorní, popřípadě jiné veterinární diagnostické činnosti za účelem vyšetření zvěřiny na přítomnost svalovce). Ve všech ostatních případech musí být vyšetření provedeno trávicí metodou v akreditované laboratoři. Bez vyšetření by se nemělo prase divoké vůbec zpracovávat, protože i kůže a ořezy se musí v případě nevyhovujícího výsledku likvidovat podle nařízení veterinárního dozoru, aby nedošlo k rozvlékání parazitů.

Tato zvěřina, pro osobní spotřebu uživatelem honitby nebo přímých účastníků lovu, se nezapočítává do malého množství určeného k dodání přímo konečnému spotřebiteli nebo do maloobchodu (nebo v případě drobné zvěře k prodeji na tržišti).

B. Možnost – přímé dodání konečnému spotřebiteli

Jsem uživatel honitby a prodávám zvěřinu v kůži nebo peří z vlastní honitby přímo nějakému zájemci a jde o prodej pro spotřebu v domácnosti spotřebitele. Takováto zvěřina musí být vyšetřena proškolenou osobou. Prase divoké musí být vždy před prodejem/dodáním vyšetřeno trávicí metodou na přítomnost svalovce s vyhovujícím výsledkem. Zvěřinu si stahuje a zpracovává spotřebitel sám. Zacházení se zvěřinou v domácnosti spotřebitele není předmětem kontrol Státní veterinární správy. Platná legislativa nebrání tomu, aby jeden kus v kůži nebo peří byl uživatelem honitby prodán více konečným spotřebitelům – Uživatel honitby musí pouze vést patřičnou evidenci o prodaných kusech.

- Takto prodaná zvěřina musí být dodávána s plombou (spárkatá zvěř) a lístkem o původu zvěře.
- Tato zvěřina, pro přímý prodej spotřebiteli, se započítává do malého množství.

C. Možnost – maloobchodní prodejna

Jsem uživatel honitby a prodávám zvěřinu v kůži nebo peří z vlastní honitby do maloobchodní prodejny. Zvěřina musí být vyšetřena proškolenou osobou. Prase divoké musí být vždy před prodejem/dodáním vyšetřeno trávicí metodou na přítomnost svalovce s vyhovujícím výsledkem. Prodejna musí být na území ČR a musí být pro prodej zvěřiny v kůži nebo peří registrována krajskou veterinární správou (KVS). Kus musím dodat do prodejny s plombou (spárkatá zvěř) a lístkem o původu zvěře.

- Kus si stahuje spotřebitel doma sám.
- Tato zvěřina pro prodej/dodání do maloobchodní prodejny, se započítává do malého množství.

D. Možnost – maloobchodní zařízení

Jsem uživatel honitby a zvěřinu v kůži nebo peří z vlastní honitby prodám/dodám do maloobchodního zařízení, které bylo KVS registrováno jako zařízení určené pro zacházení se zvěřinou a které se nachází na území kraje, v němž byla zvěř ulovena, nebo krajů sousedních.

Zvěřina musí být vyšetřena proškolenou osobou. Prase divoké musí být vždy před prodejem/dodáním vyšetřeno trávicí metodou na přítomnost svalovce s vyhovujícím výsledkem.

Maloobchodním zařízeními jsou potravinářské podniky dodávající maso volně žijící zvěře a výrobky z masa volně žijící zvěře v rámci své maloobchodní činnosti (např. restaurace, bouda se stahováním). Toto maloobchodní zařízení může zvěřinu stahovat, bourat a balit, případně z ní i vyrábět výrobky. Většinu takto zpracované zvěřiny (67 %) musí prodat v místě, pouze třetinu smí dodat jinému maloobchodu.

- Zvěřina sem musí být dodávána s plombou (spárkatá zvěř) a lístkem o původu zvěře.
- Tato zvěřina, pro prodej/dodání do maloobchodního zařízení, se započítává do malého množství.

E. Možnost – drobná volně žijící zvěř – prodej v tržnici nebo tržišti

- Zvěřina musí být vyšetřena minimálně proškolenou osobou.
- Zvěřina musí být dodávána s lístkem o původu zvěře.
- Tato zvěřina pro prodej v tržnici nebo tržišti se započítává do malého množství.

F. Možnost – chci prodávat/dodávat stažené, nebo stažené a rozbourané kusy volně žijící zvěře

Pokud chci zvěřinu stahovat a pak s ní dále nakládat, musím být minimálně maloobchodním zařízením (viz možnost D), které bylo KVS registrováno jako zařízení určené pro zacházení se zvěřinou.

Zvěřina musí být vyšetřena proškolenou osobou. Prase divoké musí být vždy před zahájením zpracování vyšetřeno trávící metodou na přítomnost svalovce s vyhovujícím výsledkem.

Zvěřina, která sem přichází, musí být ulovena na území mého kraje, nebo krajů sousedních a musí být dodávána s plombou (spárkatá zvěř) a lístkem o původu zvěře. Plomba a lístek o původu zvěře zde musí být uchovávány 6 měsíců ode dne převzetí.

Tato zvěřina, pro prodej/dodání do maloobchodního zařízení, se započítává do malého množství.

Podmínky, které musí splňovat prostory (oddělené prostory pro skladování nestážené zvěře, pro stahování apod.), jsou stanoveny příslušnou vyhláškou - viz. výše hygienické předpisy.

Za maloobchodní zařízení je v tomto případě považován potravinářský podnik, jehož týdenní produkce je:

- bourá nejvýše 150 kg vykostěného masa velké volně žijící zvěře, nebo tomu odpovídající množství nevykostěného masa velké volně žijící zvěře,
- porcuje nejvýše 35 kg masa drobné volně žijící zvěře a
- vyrábí nejvýše 350 kg výrobků z masa této zvěře.

Stále je třeba dodržet podmínku malého množství v rámci roku, do kterého se započítávají i kusy prodané přímo konečnému spotřebiteli, do maloobchodní prodejny nebo v rámci tržnic. Vzhledem k úpravě - navýšení malého množství je toto omezení již minimální.

Pokud mám zaregistrované maloobchodní zařízení určené pro zacházení se zvěřinou, mohu prodávat vše přímo konečnému spotřebiteli. Dále mohu v rámci své maloobchodní činnosti dodávat maso volně žijící zvěře nebo výrobky z masa volně žijící zvěře jinému maloobchodnímu zařízení (například restauraci), ale jen, pokud jde o okrajovou a omezenou činnost. Tím je míněno, že množství dodávaného masa a výrobků z volně žijící zvěře jinému maloobchodnímu zařízení nesmí za týden překročit:

- 33 % vyrobeného vykostěného masa volně žijící zvěře, anebo tomuto odpovídající množství nevykostěného masa velké volně žijící zvěře,
- 33 % vyrobeného masa volně žijící zvěře, jde-li o maso drobné volně žijící zvěře,
- 33 % vyrobených výrobků z masa volně žijící zvěře.

Vše, co je nad uvedená procenta, tedy 67 %, musí být prodáno konečnému spotřebiteli přímo v místě.

Příklad: Vybourám za týden 150 kg masa z velké volně žijící zvěře. Tento týden tedy můžu 49,5 kg (33 %) prodat dalším maloobchodním zařízením a 101,5 kg (67 %) musím prodat přímo konečnému spotřebiteli v místě. Další týden vybourám jen 75 kg velké volně žijící zvěře. Prodat dalším maloobchodním zařízením mohu tento týden jen 24,75 kg a 50,25 kg musím prodat přímo konečnému spotřebiteli v místě. Pozor, 33 % se vztahuje vždy k jedné ze tří vyjmenovaných komodit a ne k celkovému týdennímu množství masa a výrobků! Pokud například vybourám 50 kg velké zvěře, 20 kg malé zvěře a zpracuji 30 kg výrobků, a malou zvěř a výrobky prodám všechny přímo spotřebiteli v místě, a velkou zvěř chci dát do jiných maloobchodních zařízení, mohu jen 33 % z 50 kg, nikoliv z 50+20+30 kg.

Jiné maloobchodní zařízení toto maso a výrobky z masa volně žijící zvěře (ode mne) pak dodává přímo konečnému spotřebiteli, nebo opracovává na výslovné přání konečného spotřebitele.

Výčet jednotlivých odběrných míst a dané legislativní podmínky:

▪ **Restaurace**

Pokud by restaurace chtěla brát zvěřinu v kůži nebo peří, musí být maloobchodním zařízením, které bylo KVS registrováno jako zařízení určené pro zacházení se zvěřinou a mít oddělené prostory pro skladování nestažené zvěře, pro stahování apod. Zvěřina musí být vyšetřena minimálně proškolenou osobou. Prase divoké musí být vždy před příjmem vyšetřeno trávící metodou na přítomnost svalovce s vyhovujícím výsledkem.

Zvěřina, která sem přichází, musí být ulovena na území kraje, v němž se restaurace nachází, nebo krajů sousedních a musí být dodávána s plombou (spárkatá zvěř) a lístkem o původu zvěře. Plomba a lístek o původu zvěře zde musí být uchovávány 6 měsíců ode dne převzetí.

Tato zvěřina, pro prodej/dodání do maloobchodního zařízení (restaurace), se započítává do malého množství.

Pokud bude chtít restaurace brát maso (již staženou zvěřinu) a výrobky z volně žijící zvěře, je běžným maloobchodním zařízením a nemusí být registrována KVS jako zařízení určené pro zacházení se zvěřinou.

Příklady: *Jsem uživatel honitby a chci dodat do restaurace zvěřinu v kůži nebo peří. Můžu ji dodat v rámci malého množství restauraci, která je zaregistrována jako maloobchodní zařízení určené pro zacházení se zvěřinou a která se nachází na území kraje, v němž byla zvěř ulovena, nebo krajů sousedních.*

Pokud chci do restaurace dodat již stažený kus, nebo jen části masa, musím být sám registrován jako maloobchodní zařízení určené pro zacházení se zvěřinou a pak mohu dodávat týdně 33 % z toho, co stáhnou nebo vybourám nebo zpracuji, ale jen do restaurace na území mého kraje nebo sousedního kraje. Restaurace nemusí být v tomto případě, kdy bere již staženou zvěř, zaregistrována jako maloobchodní zařízení určené pro zacházení se zvěřinou.

Stejně tak mohu dodat maso a výrobky do jiné maloobchodní prodejny v mém nebo sousedním kraji, ale nesmím přesáhnout dohromady (do restaurace + prodejny) 33 % za týden.

▪ **Tombola**

Dodávání ulovené volně žijící zvěře v kůži nebo peří do tomboly se více méně vymyká předpisům Evropské unie, nicméně se stále jedná o uvádění potravin na trh a řídí se proto národními předpisy. Zvěřina dodaná do tomboly musí být prohlédnuta proškolenou osobou nebo veterinárním dozorem, a pokud jde o prase divoké, musí mít vyhovující vyšetření na svalovce provedené trávicí metodou v akreditované laboratoři. Všechno ostatní, jako je např. teplota a způsob skladování, nejsou dány, ale je nutno vycházet z požadavku zdravotní nezávadnosti. Rovněž se musí přihlížet k nákazové situaci v kraji, aby nedocházelo k rozvlékání případné nákazy.

Akce, na které proběhne tombola, není prodejním místem, proto nemusí být její místo ani schváleno ani registrováno KVS.

▪ **Pohoštění na plesu a akce typu zvěřinové hody**

Pokud jde o ples nebo zvěřinové hody, kde se zvěřina připravuje v restauraci, nebo jiném stravovacím zařízení, jsou podmínky popsány výše u restaurací.

Pokud jde o jinou formu přípravy jídla, nejsou pro zvěřinu stanoveny podmínky, kromě těch, které jsme vyjmenovali u tomboly. Vše se pak řídí podmínkami pro veřejné stravování.

Předpisy Evropské unie rozdělují teploty skladování dle druhu zvěře. Velká volně žijící zvěř musí být skladována do 7 °C, drobná do 4 °C.

Zvěřina stručně z pohledu veterinárního dozoru

Vedle výše popsaných forem a možností tzv. přímého prodeje zvěřiny v malém množství se na trh dostává i zvěřina prostřednictvím zvěřinového závodu. Platí, že u obou variant **musí být zvěřina před uvedením na trh prohlédnuta**. V případě prodeje v malém množství je legislativa mírnější a stačí prohlídka ze strany tzv. proškolené osoby.

Ve zvěřinových závodech prohlíží všechna těla ulovené volně žijící zvěře veterinární dozor (zaměstnanci SVS). Neprohlédnutý kus může konzumovat pouze účastník lovu, avšak na vlastní riziko a jen ve své domácnosti. Druhy vnímavé na parazita sva-
lovce neboli trichinelu (týká se to především prasat divokých), musí být vyšetřeny na její přítomnost ve všech případech, i pokud je zvíře určeno ke spotřebě v domácnosti lovce.

Zvěřinu v kůži nebo peří v malých množstvích může prodávat/dodávat jen uživatel honitby a zvěř musí pocházet z jeho honitby. V rámci tohoto režimu mohou uživatelé honiteb prodávat zvěřinu konečnému spotřebiteli přímo či prostřednictvím maloobchodní prodejny. Mohou zvěřinu dodat také do prodejny, která je krajskou veterinární správou registrovaná jako zařízení určené pro zacházení se zvěřinou. Drobnou zvěř jako jsou například zajáci či bažanti je možné prodávat také na tržnicích například v rámci oblíbených farmářských trhů.

Prohlídka proškolenou osobou musí být provedena co nejdříve po ulovení. Pokud proškolená osoba podle určitých znaků zjistí, že by maso mohlo představovat zdravotní riziko, musí zvěřinu (tělo i s orgány a hlavou) předložit k prohlídce veterinárnímu inspektorovi, který v co nejkratším čase provede prohlídku.

Provozovatel, který chce zvěřinu stahovat a prodávat jako maso, nebo vyrábět ze zvěřiny výrobky pouze v omezeném množství a dodávat je v místě výroby jen konečnému spotřebiteli (jen 33 % z omezené produkce můžete prodat do dalšího maloobchodu), musí být registrován u SVS jako maloobchodní zařízení určené pro zacházení se zvěřinou. Stejný postup platí i pro restauraci, která chce nakoupit zvěřinu v kůži nebo peří a na místě ji zpracovat na pokrmy – musí požádat SVS o registraci této činnosti. Pokud by provozovatel chtěl zvěřinu stahovat a prodávat bez jakéhokoliv omezení, musí být SVS schválený a registrovaný jako zařízení pro nakládání se zvěřinou – zvěřinový závod a být tak pod stálým veterinárním dozorem. Pro představu – veterinární inspektoři každoročně prohlédnou ve zvěřinových závodech v průměru 30 000 kusů srnčí zvěře, 25 000 jelenů a srovnatelné množství černé zvěře.

Kontrolování veterinárním dozorem jsou také myslivci. Úřední veterinární lékaři provádí u uživatelů honiteb v průměru několik set kontrol za rok. Obecně lze konstatovat, že nejvíce pochybení se týká případů, kdy je maso ze zvěřiny určeno pro osobní spotřebu lovce. SVS kontroluje také osoby proškolené k provádění zdravotních a hygienických kontrol zvěřiny. Od roku 2015 může SVS zvěřinu kontrolovat také v restauracích a jídelnách. Při těchto kontrolách se zjištěná pochybení týkala zejména nedostatečných informací o původu masa a nedostatky v označování.

Popis metod a požadavků na vyšetření u prasete divokého

● Vyšetřování na svalovce (trichinelu)

V současné době je v ČR možné vyšetřit maso prasat divokých dvěma metodami:

- Kompresní metoda**
- Trávicí metoda**

Trávicí metoda je citlivější a zachytí i napadení trichinelami, které není metoda kompresní schopna odhalit (jedná se o nezapouzdřené formy parazita). Pro uvedení na trh se tedy striktně vyžaduje, aby maso prasat divokých bylo vyšetřeno trávicí metodou. Metoda kompresní je tolerována pouze v případě, že takto vyšetřený kus je určen pro osobní spotřebu uživatele honitby nebo oprávněného účastníka lovu.

Odběr vzorku:

- Kompresní metoda** – vzorky (každý min. velikosti lískového ořechu) z obou bráničních pilířů, z čelisti, dolní části kýty, mezižeberní svaloviny a svaloviny jazyka, tj. celkem 6 vzorků od 1 zvířete.

- Trávicí metoda – min. 10 g svaloviny z bránice, jazyka nebo přední končetiny.

Vždy se ke každému vzorku přikládá samostatně zabalený celý a nestažený ocásek (pírko).

Vyšetření trávicí metodou zajišťují pro uživatele honitby státní veterinární ústavy, a to na náklady SVS. Pro zajištění bezplatného vyšetření trávicí metodou je nezbytné provést pouze 2 kroky:

- Správně vyplnit objednávku laboratorního vyšetření.
- Odevzdat vzorek a vyplněnou objednávku na místě, kde si je vyzvedne svozová linka laboratoře.

Vyšetření v jiných laboratořích, mimo státní veterinární ústavy, je zpoplatněno v rámci odběratelsko-dodavatelských vztahů a dopravu do laboratoře si zajišťuje každý sám.

Formulář objednávky laboratorního vyšetření s pokyny k jejímu správnému vyplnění je ke stažení na internetových stránkách Státní veterinární správy v sekci potravin, části „laboratorní diagnostika“ - vzor objednávky č. 7.

Zde také naleznete - seznam míst pro příjem vzorků k vyšetření na svalovce u prasat divokých pro spotřebu lovce a seznam laboratoří pro vyšetření na přítomnost svalovce (trichinel). U každé laboratoře je popsáno, jakou metodou vyšetřuje.

Poznámka: Všechny výsledky vyšetření prasat divokých na trichinelu, včetně údajů, zda byl přiložen ocásek (pírko), eviduje SVS, již musí všechny laboratoře (včetně soukromých) podávat hlášení o těchto vyšetřeních. SVS pak 1x ročně předává seznamy prasat divokých vyšetřených na trichinelu Ministerstvu zemědělství k proplácení finančního příspěvku uživatelům honiteb ke snižování početních stavů prasat divokých v rámci nařízení vlády č. 30/2014.

Závěrem

V kontrastu s úbytkem myslivců jsou stavy hlavních druhů spárkaté zvěře, které neustále narůstají. Současně se zvyšuje požadavek ze strany státu, aby myslivci ještě více zintenzivnili lov spárkaté zvěře. Úlovky skutečně neustále narůstají, což v posledních letech umožnila i moderní technika a též změny v legislativě. Dlouhodobá potřeba více lovit však nabyla na ještě větším významu v posledních letech, kdy v důsledku kůrovcové kalamity vyvstala nutnost obnovy lesa na rozsáhlých holinách po celé České republice. Pokud se nepodaří dostatečně rychle snížit stavy v oblastech,

kde bude probíhat obnova lesa, hrozí nebezpečný nárůstu škod na lese i polních plodinách, ale těž dalšího růstu stavů spárkaté zvěře na obnovovaných plochách, které vlivem sukcese zarostou a v dalších letech budou zvěři poskytovat dokonale kryt, v němž bude lov zvěře velmi obtížný.

Jestliže již dnes je úbytek myslivců a stárnutí myslivecké komunity považován za problém, logicky se nabízí otázka, jak to bude v dalších letech – kdo bude lovit spárkatou zvěř, které je stále více? Stavby prasete divokého nejspíš zredukuje africký mor prasat, jehož příchod do České republiky je jen otázkou času. Prase divoké nicméně nepatří mezi hlavní druhy škodící v lesích. Stále tu však jsou rostoucí stavy jelena evropského, daňka evropského a v některých oblastech i siky japonského. Problém zčásti řeší používání moderní techniky umožňující noční lov (přístroje pro noční vidění, termovize – jak pozorovací, tak zaměřovací). Limitem jsou však časové možnosti aktivních lovců, jejich kapacity a zájem lovit. Je otázkou, zda při trendu úbytku myslivců a jejich stárnutí bude v příštích letech „dost rukou“ – k lovu a ke všemu, co následuje po ulovení.

Důvod, proč je tato výzva zmiňována v projektu o zvěřině, je fakt, že přístup ke zvěřině je pro řadu myslivců motivačním faktorem k lovu. Pro uživatele honiteb je zase motivací výhodné zpeněžení zvěřiny, kdy získané prostředky jsou následně využity k financování provozu honiteb. Jinými slovy, pokud nebude pro zvěřinu odbytu, bez ohledu na to, jestli jde o vlastní spotřebu myslivci nebo o zhoršené možnosti prodeje (zejména pokles výkupních cen a přetlak zvěřiny na trhu), poklesne zájem o lov ze strany významné části myslivců, se všemi z toho plynoucími následky.

Pokud by byla zvěřina dobře prodejná a byl by o ni zájem, je to důvod proč lovit. Vývoj v posledních 20 letech nebyl příznivý – výkupní ceny zvěřiny pozvolna klesaly, pandemie covidu-19 a zastavení stravovacích provozů v roce 2020 způsobil trhu se zvěřinou těžkou ránu v podobě prudšího snížení výkupních cen a posléze i zastavení výkupu. Na druhou stranu tato situace otevřela nové obchodní kanály a byla příležitostí k hledání nových forem prodeje zvěřiny, ve kterých řada subjektů úspěšně pokračuje. Propagační a osvětové aktivity jednotlivých subjektů i ČMMJ jistě přispívají k vyššímu zájmu a poptávce spotřebitelů po zvěřině. Očekávaného významnějšího nárůstu odbytu zvěřiny lze však dosáhnout kombinací exportních možností, rozšíření poptávky po zvěřině v gastro segmentu (závodní stravování, školní jídelny, menzy atd.) a doplňkově přímým prodejem „z honitby“ zákazníkům.

Lze konstatovat, že se v roce 2021 začala situace, částečně i vlivem legislativních změn, pozvolna stabilizovat. Přetrvávající nadměrné početní stavy zvěře a jejich vliv na úspěšnou obnovu lesů však téma podpory vyšší konzumace zvěřiny, hledání dalších odbytových kanálů a nových forem zpracování bude jistě aktuální i nadále.

Použité zdroje:

Informace z portálů Ministerstva zemědělství ČR a Státní veterinární správy,
oficiální statistická data ČSÚ, SVS a MZe,
oborové časopisy Svět myslivosti a Myslivost